

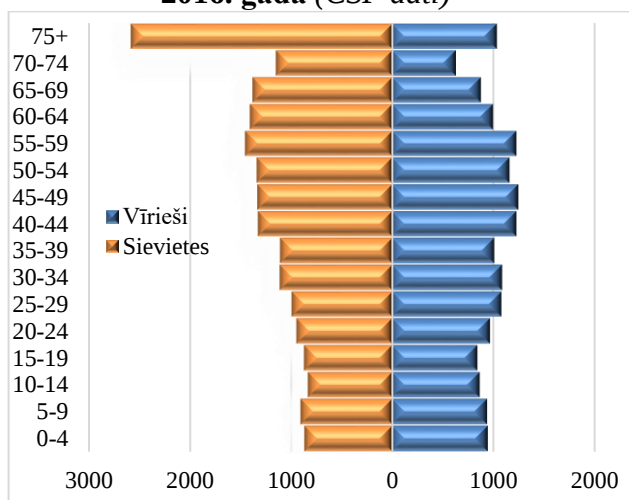
Ventspils pilsētas veselības profils

Šajā profilā apkopoti dati par būtiskākajiem veselības rādītājiem Ventspils pilsētā laika periodā no 2010. gada līdz 2016. gadam*. Informācija sagatavota, izmantojot Centrālās statistikas pārvaldes un Slimību profilakses un kontroles centra datus.

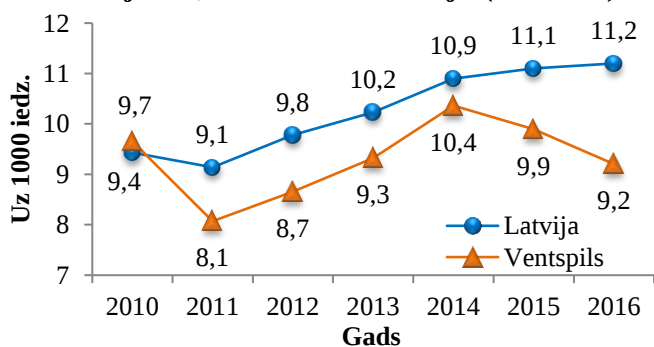
Plašāka informācija par Latvijas iedzīvotāju veselību pieejama mājas lapā www.spkc.gov.lv

1.attēls. Ventspils pilsētas pastāvīgo iedzīvotāju vecuma un dzimuma struktūra 2016. gadā (CSP dati)

2.attēls. Dzimstība Ventspils pilsētā un vidēji LV, uz 1000 iedzīvotāju (CSP dati)

Iedzīvotāju skaits: 35362 (2016. g. beigās)
Procenti no Latvijas iedzīvotājiem: 1,81%
Iedzīvotāju blīvums: 619 iedzīvotāji uz km²
Iedzīvotāju dabiskā kustība: dzimuši 328, miruši 523, starptautiskā migrācija: - 286 cilv. (CSP dati)

Pozitīvās tendences

- ✓ Zema perinatālā mirstība, 2016. g. par 29% zemāka nekā vidēji LV.
- ✓ Zems transporta nelaimes gadījumos bojā gājušo relatīvais skaits, 2016. g. par 43% zemāks kā vid. LV.
- ✓ Zemāka saslimstība ar tuberkulozi nekā vidēji LV (2016. g. par 12%).
- ✓ Augstāks ambulatoro apmeklējumu skaits pie ārstiem nekā vidēji LV (2016. g. par 61%).

Problēmas un izaicinājumi

- ✓ Zemāka dzimstība nekā vidēji LV, 2016. g. par 18%, dinamikā samazinās.
- ✓ Augstāka saslimstība un mirstība no ļaundabīgiem audzējiem nekā vidēji LV (2016. g. par 21% un 8%); augsta saslimstība un mirstība no resnās zarnas, sigmoidā un taisnās zarnas audzējiem, ādas audzējiem, t.sk. melanomas, un prostatas vēža vīriešiem un krūts vēža sievietēm.
- ✓ Augstāka priekšlaicīga mirstība no SAS nekā vidēji LV (2016. g. par 33%).
- ✓ Augsta mirstība no pašnāvībām (2016. g. par 36% augstāka nekā vid. LV).
- ✓ Augstāka mirstība no nejaušas saindēšanās un indīgu vielu iedarbes, t.sk. alkohola, nekā vidēji valstī (2016. g. par 22%).
- ✓ Pieaudzis ugunsgrēkos bojāgājušo un nosalušo skaits, 2016. g. pārsniedzot vidējo rādītāju valstī par 43% un 26%.
- ✓ Augstāks potenciāli zaudētu mūža gadu rādītājs nekā vidēji valstī (2016. g. par 23%).
- ✓ Augstāks saslimušo skaits un augstāka mirstība no cukura diabēta nekā vidēji valstī (2016. g. par 18% un 80%).
- ✓ Augsta saslimstība ar HIV un AIDS.
- ✓ Augsta saslimstība ar ērcu pārnēsātajām slimībām.

*Sakarā ar administratīvi teritoriālo reformu salīdzināmi dati pieejami tikai kopš 2010. gada.

Tabulā attēloti veselību raksturojoši rādītāji **2016. gadā** Ventspilī salīdzinājumā ar vidējiem rādītājiem valstī. Zem tabulas atrodams rādītāju aprēķina skaidrojums.

Vienkāršākai uzskatei izmantoti simboli un krāsas:

● Rādītājs ir augstāks nekā vidēji valstī

● Rādītājs ir zemāks nekā vidēji valstī

○ Rādītājs būtiski neatšķiras (<5%) no vidējā rādītāja valstī

● sarkans – negatīvs rādītājs

● zaļš – pozitīvs rādītājs

● oranžs – neitrāls rādītājs

		Rādītājs	Vidēji Latvijā	Ventspilī	Tendence periodā Ventspilī	Pozīcija pret vidējo rādītāju valstī
Iedzīvotāji	1	Demogrāfiskās slodzes līmenis	625	662		●
	2	Dzimstība	11,2	9,2		●
	3	Vidējā mēneša darba alga bruto (EUR)	927	917		○
Veselības un veselības aprūpes rādītāji	4	Saslimstība ar ļaundabīgiem audzējiem	567	688		●
	5	Cukura diabēta pacientu relatīvais skaits	4561	5390		●
	6	Saslimstība ar tuberkulozi	28,6	25,3		●
	7	Saslimstība ar HIV/AIDS	18,6/5,3	25,3/*		●/-
	8	Saslimstība ar STI	102	104		○
	9	Saslimstība ar jaunatklātu hronisku C hepatītu	97,3	109		●
	10	Saslimstība laimberiliozi/ērču encefalītu	24,4/11,7	67,3/36,5		●/●
	11	Bērnu, kas dzimuši nepilngadīgām mātēm, īpatsvars no visiem dzīvi dzimušajiem, %	0,8	0,8		○
	12	Bērnu, kas dzimuši mātēm pēc 35 g.v., īpatsvars no visiem dzīvi dzimušajiem, %	19,0	20,1		●
	13	Dzīvi dzimušie ar zemu dzimšanas svaru (zem 2500 g), %	4,3	3,7		●
	14	Ārstu relatīvais skaits	34,6	31,1		●
	15	Ģimenes ārstu, internistu un pediatru relatīvais skaits	9,6	11,5		●
	16	Ambulatoro apmeklējumu skaits pie ārstiem/mājas vizīšu skaits	5,9/0,13	9,5/0,12		●/●
Mirstība	17	Mirstība no sirds un asinsvadu sistēmas slimībām	809	758		●
	18	Mirstība no ļaundabīgiem audzējiem	301	365		●
	19	Mirstība no ārējiem nāves cēloņiem	85,8	84,0		○
	20	Mirstība no cukura diabēta	28,0	50,5		●
	21	Mirstība no gremošanas sistēmas slimībām	52,9	25,3		●
	22	Perinatālā mirstība	7,5	5,3		●
	23	Zīdaiņu mirstība	3,7	5,3		●
	24	Potenciāli zaudētie mūža gadi* līdz 64 g. v.	5366	6585		●

Piezīmes: 1 Darbspējas vecumu nesasniegušo un pārsniegušo personu skaits vidēji uz 1000 personām darbspējas vecumā 2016. g. sākumā; 2 Uz 1000 iedzīvotāju; 3 Pavisam, bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu <50; 4 Jaunie gadījumi, uz 100 000 iedzīvotāju; 5 Uz 100 000 iedzīvotāju; 6-10 Jaunie gadījumi, uz 100 000 iedzīvotāju; 8 Gonokoku infekcija, uroģenitālā hlamidioze, sifiliss; uz 100 000 iedzīvotāju; 11-12 Īpatsvars procentos no dzīvi dzimušajiem mātēm visās vecuma grupās; 13 Īpatsvars procentos no visiem dzīvi dzimušajiem; 14 Ārstu skaits bez zobārstiem, ar stažieriem un rezidenti, uz 10 000 iedzīvotāju; 15 Uz 10 000 iedzīvotāju; 16 Uz 1 iedzīvotāju; 17-21 Uz 100 000 iedzīvotāju attiecīgā vecuma grupā; 22 Uz 1000 dzīvi un nedzīvi dzimušo; 23 Uz 1000 dzīvi dzimušo; 24 Uz 100 000 iedzīvotāju vecuma grupā 0-64 gadi.

Datu avoti: 1-3 CSP; 4-5 PREDA, SPKC; 6-10 VISUMS, SPKC; 11-13 Jaundzimušo reģistrs, SPKC; 14-15 Pārskats par iestādes personālu, SPKC; 16 Pārskats par ārstniecības iestādes darbību, SPKC; 17-24 Latvijas iedzīvotāju nāves cēloņu datu bāze, SPKC.

* **Potenciāli zaudētie mūža gadi (PZMG)** – gadi, kurus cilvēks būtu nodzīvojis līdz kādam noteiktam vecumam, ja nebūtu miris nelaimes gadījumā, kādas slimības vai cita iemesla dēļ; aprēķināti iedzīvotājiem līdz 64 gadu vecumam (ieskaitot)

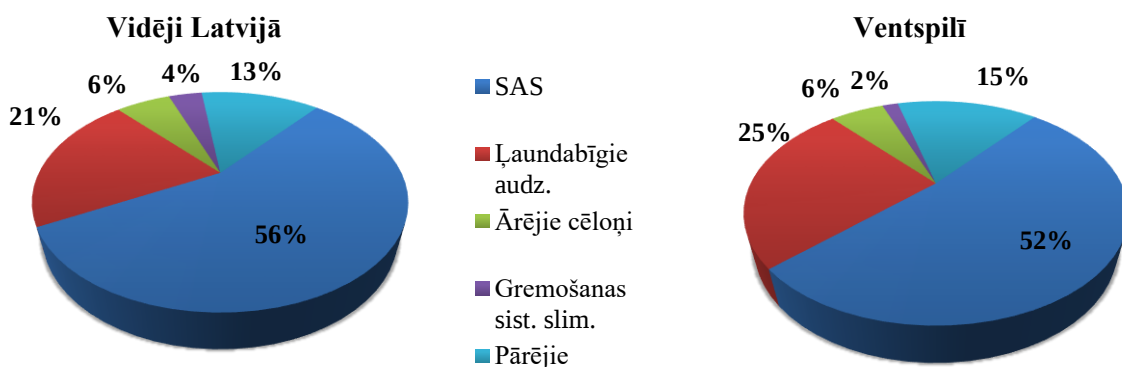
Situācijas apraksts

Ventspils ir sestā lielākā pilsēta Latvijā pastāvīgo iedzīvotāju skaita ziņā, tomēr līdzīgi kā citās Latvijas vietās, iedzīvotāju skaits dinamiskā sarūk, – kopš 2010. gada iedzīvotāju skaits samazinājies par 3,7 tūkstošiem jeb 9%.

Iedzīvotāju skaitu ietekmē **jaundzimušo skaits**. Laika periodā no 2010. gada līdz 2014. gadam Ventspilī dzimušo bērnu skaits pieauga, 2014. gadā sasniedzot 378 mazulīšus gadā, bet 2015. un 2016. gadā jaundzimušo skaits samazinājās, kā rezultātā **dzimstības** rādītājs 2016. gadā bija 9,2 jaundzimušie uz 1000 iedz. (skat. 2. attēlu). Samazinājies nepilngadīgām mātēm dzimušo bērnu īpatsvars, 2013.-2016. gadā <1% no visiem jaundzimušajiem. Jaundzimušo īpatsvars ar **zemu dzimšanas svaru** (zem 2,5 kg) nelielā dzimušo skaita dēļ ir svārstīgs, 2016. gadā bija zemāks nekā vidēji valstī – 3,7% (vid. LV 4,3%). **Perinatālā mirstība** (nedzīvi dzimušie un pirmajā dzīves nedēļā mirušie) Ventspilī ir zema, 2016. gadā 5,3 gad. uz 1000 dzīvi un nedzīvi dzimušo, kamēr vidēji valstī tā ir par trešdaļu augstāka – 7,5. Absolūtais perinatālajā periodā mirušo skaits Ventspilī bija zem 3 gadījumiem gadā, izņemot 2012. gadu, kad reģistrēti 5 gadījumi. **Zīdaiņu mirstība** (līdz 1 gada vecumam) dinamiskā Ventspilī ir svārstīga un to ietekmē katrs gadījums. Lai gan 2016. gadā zīdaiņu mirstības relatīvais rādītājs ir augstāks nekā vidēji Latvijā, nelielā dzimušo skaita dēļ tas ir uzskatāms par zemu (<2 gadījumiem gadā).

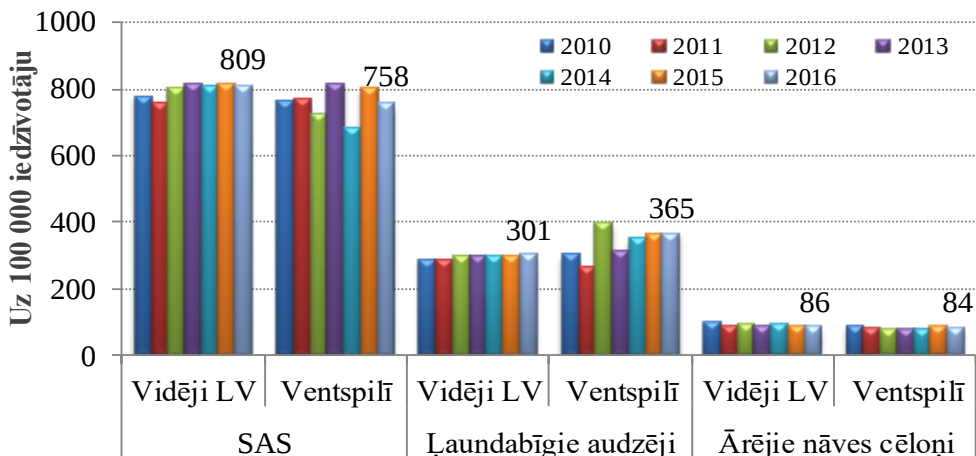
Kopumā **galvenie nāves cēloņi** Ventspilī, tāpat kā Latvijā, ir sirds un asinsvadu sistēmas slimības (2016. g. Ventspilī 52% no visiem mirušajiem), ļaundabīgie audzēji (2016. g. Ventspilī 25% no visiem mirušajiem) un ārējie nāves cēloņi (2016. g. Ventspilī 6% no visiem mirušajiem).

3. attēls. Galvenie nāves cēloņi 2016. gadā, īpatsvars procentos

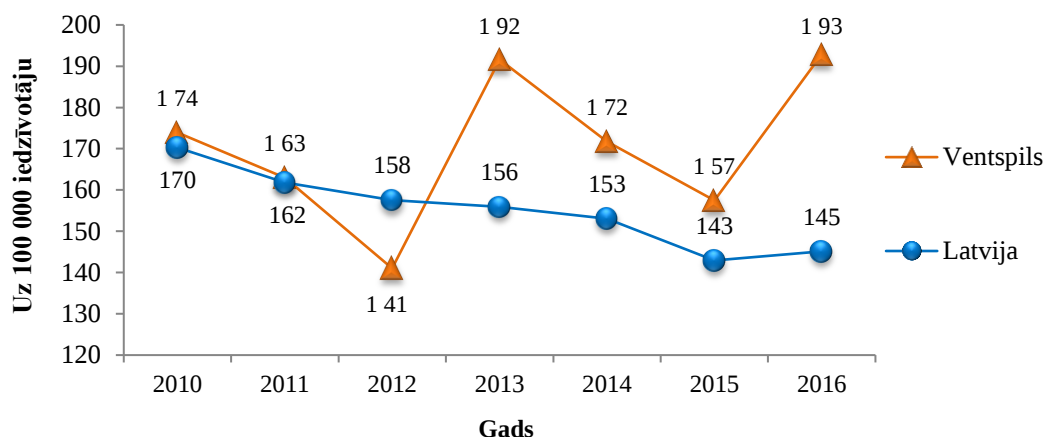
Mirstība no sirds un asinsvadu sistēmas slimībām (SAS) Ventspilī ir nedaudz zemāka nekā vidēji valstī, 2016. gadā par 6,4% (skat. 4. attēlu).

4. attēls. Galvenie nāves cēloņi 2010.-2016. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

Priekšlaicīga mirstība (līdz 64 gadu vecumam) no SAS Ventpilī pēdējos četros gados ir augstāka nekā vidēji valstī; 2016. gadā tie bija 193 gadījumi uz 100 000 iedz. (vid. LV 145), pārsniedzot vidējo rādītāju valstī par 33% (skat. 5. attēlu).

5.attēls. Priekšlaicīga mirstība no SAS 2010.-2016. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

Ļaundabīgie audzēji ir otrs biežākais nāves cēlonis. **Mirstībai no ļaundabīgajiem audzējiem** Ventpilī laika posmā no 2010. gada līdz 2016. gadam vērojama tendence pakāpeniski pieaugt, visā periodā saglabājoties augstākai nekā vidēji valstī (izņemot 2011. gadu), 2016. gadā par 21% (skat. 4. attēlu). Arī mirstība līdz 64 gadu vecumam no ļaundabīgiem audzējiem Ventpilī ir augstāka nekā vidēji valstī – 2016. gadā par 47% (Ventpilī 150 uz 100 000 iedz.; vidēji LV 102). Augstākā mirstība ļaundabīgo audzēju grupā Ventpilī ir no bronhu un plaušu audzēja, resnās, sigmoidveida un taisnās zarnas audzēja, prostatas vēža vīriešiem un krūts vēža sievietēm.

Mirstība no bronhu un plaušu audzēja Ventpilī ir augsta, dinamikā svārstīga, 2016. gadā pārsniedzot vidējo rādītāju valstī par 18% (Ventpilī 56 uz 100 000 iedz.; vidēji LV 48). Ventpilī, līdzīgi kā vidēji Latvijā, mirstība no bronhu un plaušu audzēja vīriešiem ir apmēram 4 reizes augstāka nekā sievietēm (2016. gadā Ventpilī attiecīgi 94 un 25 gadījumi uz 100 000 iedz.).

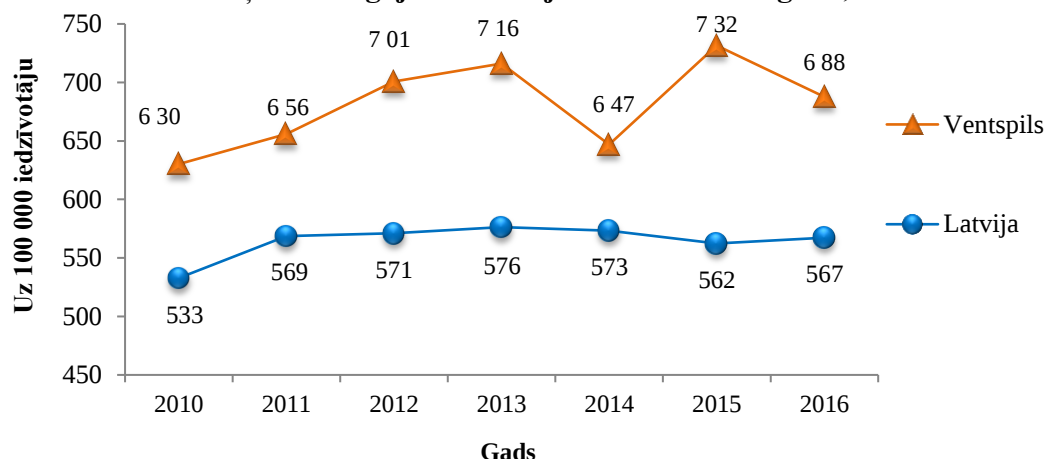
Mirstība no resnās, sigmoidveida un taisnās zarnas audzēja Ventpilī ir svārstīga, 2013. un 2014. gadā vērojams samazinājums, tomēr rādītājs saglabājas augstāks nekā vidēji valstī – 2016. gadā 36,5 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem, vidēji LV 33,5.

Ventpilī mirstība no krūts vēža 2016. gadā ir ievērojami pieaugusi, pārsniedzot vidējo rādītāju valstī par 55% – Ventpilī 66 gadījumi uz 100 000 sievietēm, vidēji LV – 43.

Mirstība no prostatas vēža Ventpilī visā periodā ir augstāka nekā vidēji Latvijā, 2016. gadā reģistrēts 81 gad. uz 100 000 iedzīvotāju, vidēji LV – 45.

Saslimstība ar ļaundabīgajiem audzējiem Ventpilī ir augstāka nekā vidēji valstī, 2015. gadā sasniedzot augstāko rādītāju visā periodā (skat. 6. attēlu). 2016. gadā saslimstība samazinājusies, saglabājoties par 21% augstāka nekā vidēji Latvijā. Arī saslimstība ar ļaundabīgajiem audzējiem līdz 64 gadu vecumam Ventpils pilsētā ir augstāka nekā vidēji valstī (2016. gadā 307 un 274 gad. uz 100 000 iedz.).

6. attēls. Saslimstība ar ļaundabīgajiem audzējiem 2010.-2016. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

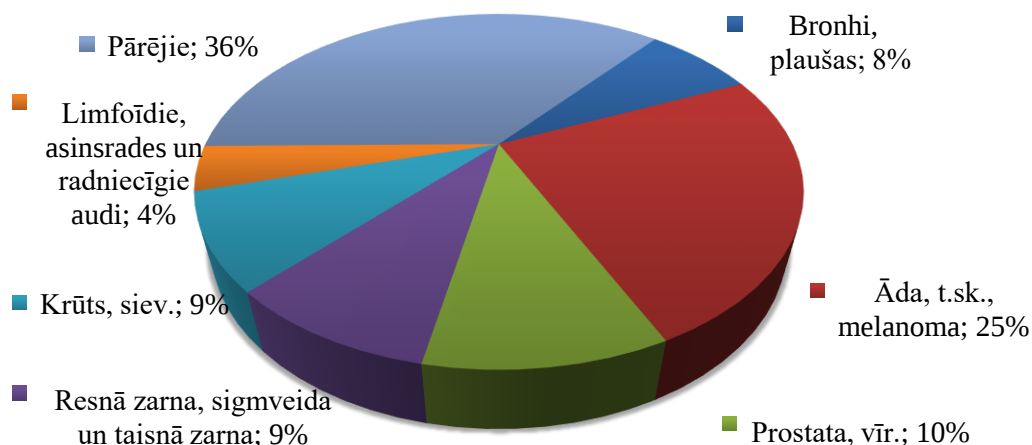

Biežāk reģistrētie audzēji Ventspilī ir prostatas audzēji vīriešiem, krūts audzējs sievietēm un ādas audzēji, t.sk. melanoma (skat. 7. attēlu). Visbiežāk reģistrētais ļaundabīgais audzējs Ventspilī ir **prostatas audzējs** vīriešiem, saslimstība 2016. gadā bija par 31% augstāka nekā vidēji valstī. Visā periodā saslimstība ar prostatas audzēju vīriešiem bijusi augstāka nekā vidēji valstī.

Reģistrēto ādas vēža, t.sk. melanomas, gadījumu skaits 2016. gadā ir 2,4 reizes augstāks nekā vidēji valstī (Ventspilī 168 gad. uz 100 000 iedz.; vidēji LV 73). Noteikta tendence saslimstībai ar ādas audzējiem, t.sk. melanomu, nav novērojama, tomēr visā periodā tā saglabājas krietni augstāka nekā vidēji valstī.

Trešais biežāk diagnosticētais audzējs Ventspilī ir krūts vēzis sievietēm. Diagnosticēto saslimšanas gadījumu skaits sievietēm 2015. gadā ir par 15% augstāks nekā vidēji valstī. Saslimšanas gadījumu skaits ar krūts vēzi sievietēm 2016. gadā ir samazinājies. Noteikta tendence saslimstībai ar krūts vēzi nav novērojama, atsevišķos gados saslimstība bijusi gan augstāka, gan zemāka nekā vidēji Latvijā.

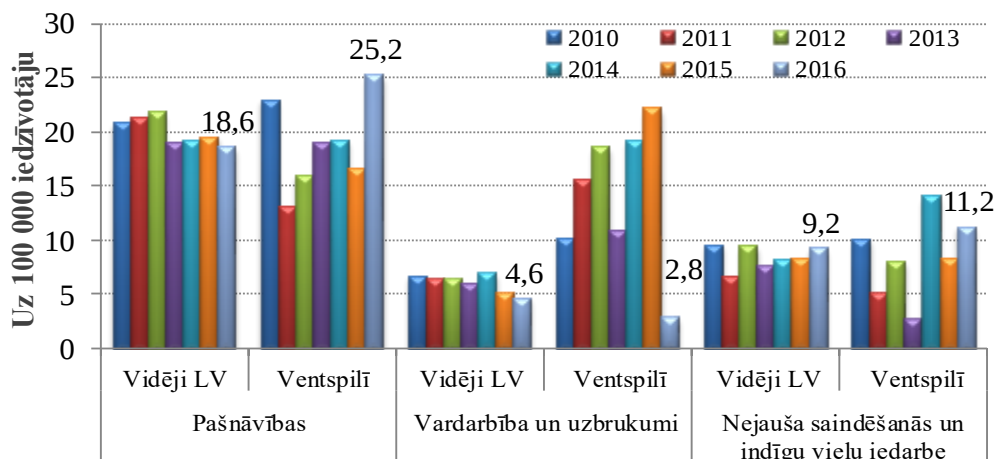
7. attēls. Biežāk diagnosticētie ļaundabīgie audzēji pēc lokalizācijas, īpatsvars Ventspilī 2016. gadā, procentos

Mirstība no **ārējiem cēloņiem** (piemēram, pašnāvības, transporta nelaimes gadījumi, vardarbība, dūmu un uguns iedarbe, kritieni, noslikšana, saindēšanās) Ventspilī ir līdzīga kā valstī kopumā, 2016. gadā reģistrēti 84 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju (skat. 4. attēlu). Jāņem vērā, ka rādītāju (uz 100 000 iedz.) dinamikā ietekmē katrs gadījums. Absolūtos skaitļos ārējo cēloņu dēļ gadā bojā iet ~30 cilvēki. Nozīmīgākais ārējais nāves cēlonis Ventspilī līdzīgi kā vidēji Latvijā ir pašnāvības, 2016. gadā sasniedzot 25,2 gadījumus uz 100 000 iedzīvotāju (vidēji LV – 18,6). Iepriekšējos gados reģistrēts augsts no vardarbības un uzbrukumos bojā gājušo skaits (skat. 8. attēlu), tomēr 2016. gadā reģistrēts zemākais rādītājs visā periodā – 2,8 gad. uz 100 000 iedz. Ventspilī ir salīdzinoši augsta mirstība no nejaušas saindēšanās un indīgu vielu iedarbes, t.sk. alkohola (skat. 8. attēlu) – 2016. gadā rādītājs atkal pieaudzis līdz 11,2 gadījumiem uz 100 000 iedzīvotāju. Tāpat 2016. gadā ir pieaudzis ugunsgrēkos bojā gājušo skaits – 8,4 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju, pārsniedzot vidējo rādītāju valstī par 43% (vidēji LV – 5,9 gad.) un nosalušo skaits – 8,4 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju, pārsniedzot

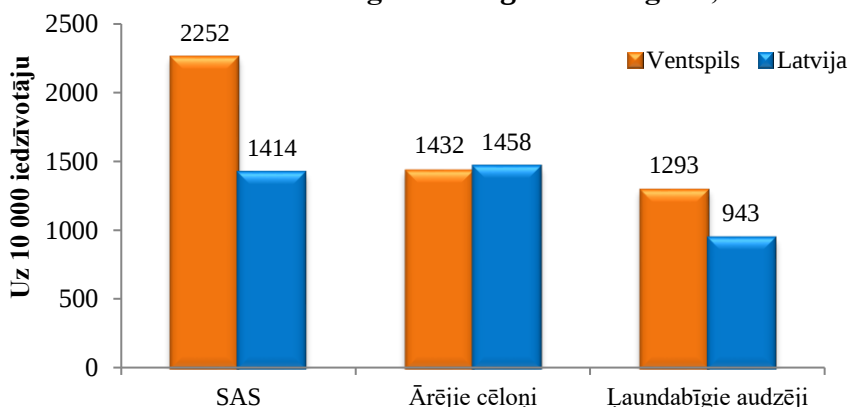
vidējo rādītāju valstī par 26% (vidēji LV – 6,7 gad.). Transporta nelaimes gadījumos bojā gājušo skaits Ventspilī ir zemāks kā vidēji valstī, 2016. gadā par 43% – 5,6 gad. uz 100 000 iedz. (vid. LV 9,8).

8. attēls. Mirstība no izplatītākajiem ārējiem nāves cēloņiem 2010.-2016. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

2016. gadā **potenciāli zaudēto mūža gadu (PZMG)** rādītājs līdz 64 gadu vecumam uz 100 000 iedzīvotāju Ventspilī bija par 23% augstāks nekā vidēji Latvijā (skat. tabulu). Visvairāk potenciāli zaudēto mūža gadu ir SAS dēļ, 2016. gadā par 59% augstāks rādītājs nekā vidēji valstī (skat. 9. attēlu), kas norāda, ka Ventspilī no SAS vēl pirms 64 gadu vecuma mirst ne tikai vairāk iedzīvotāju, bet arī jaunāki nekā vidēji Latvijā. Otrs nozīmīgākais cēlonis Ventspilī, kura dēļ tiek zaudēts daudz mūža gadu, ir ārējie nāves cēloņi. Arī PZMG rādītājs ļaundabīgo audzēju dēļ Ventspilī ir augstāks nekā vidēji Latvijā, 2016. gadā par 27%.

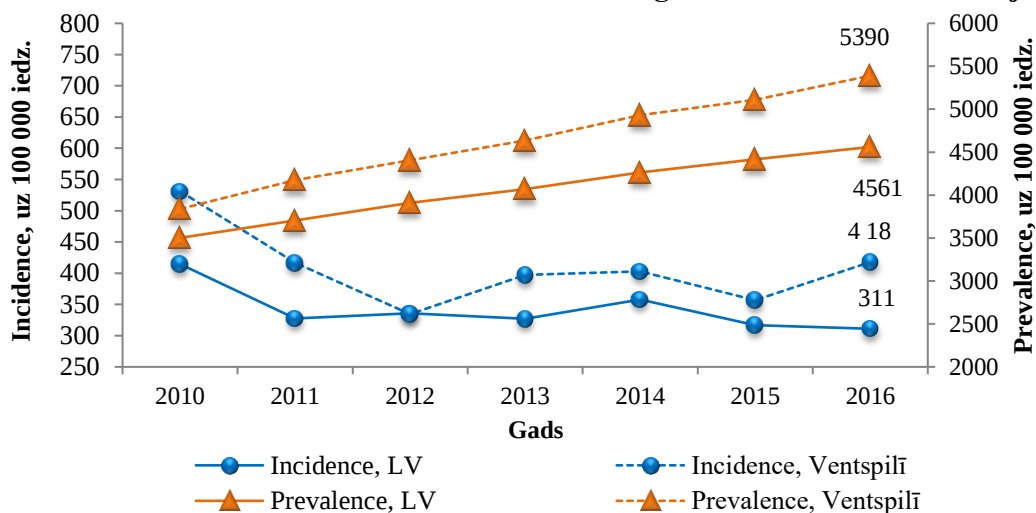
9. attēls. Potenciāli zaudētie mūža gadi 0-64 g. v. 2016. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

Gremošanas sistēmas slimības Ventspilī sastāda ~2% no visiem nāves cēloņiem. Mirstība no gremošanas sistēmas slimībām Ventspilī dinamikā ir svārstīga, 2016. gadā būtiski samazinājusies. Nozīmīgākie nāves cēloņi gremošanas sistēmas slimību grupā ir kuņģa čūla, alkohola izraisītas aknu slimības un aknu fibroze un ciroze.

No jauna reģistrēto saslimšanas gadījumu skaits (incidence) ar **cukura diabētu** uz 100 000 iedz. Ventspilī ir augstāks nekā vidēji valstī, 2016. gadā par 34%. Kopējais cukura diabēta pacientu skaits (prevalence) Ventspilī 2016. gadā pieaudzis līdz 5390 gadījumiem uz 100 000 iedz. (skat. 10. attēlu), savukārt mirstība no cukura diabēta Ventspilī 2016. gadā ir par 80% augstāka nekā vidēji valstī.

10. attēls. Saslimstība ar cukura diabētu 2010.-2016. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

Saslimstība ar atsevišķām **infekcijas slimībām** – tuberkulozi un STI Ventspilī ir zemāka nekā vidēji Latvijā, bet HIV, AIDS un jaunatklātu akūtu C hepatītu – augstāka (skat. tabulu). 2016. gadā reģistrēti 9 jauni saslimšanas gadījumi ar HIV (25 gad. uz 100 000 iedz.), tāpat ik gadu tiek reģistrēti saslimšanas gadījumi ar AIDS. No ērcu pārnēsātajām slimībām Ventspilī izplatītāka ir laimborelioze, 2016. gadā ir pieaudzis arī ar ērcu encefalītu inficēto skaits (skat. tabulu).

Ārstu relatīvais skaits (uz 10 000 iedzīvotāju) Ventspilī ir pat 10% zemāks kā vidēji valstī, bet augstāks nekā lauku reģionos – 2016. gadā Ventspilī bija 31,1 ārsts uz 10 000 iedzīvotāju (vid. LV – 34,6). Ģimenes ārstu, pediatru un internistu skaits, kuri sniedz primārās veselības aprūpes pakapojumus, ir augstāks nekā vidēji valstī – 2016. gadā 11,5 uz 10 000 iedzīvotāju, vidēji Latvijā – 9,6.

Ventspilī ir augstāks **ambulatoro apmeklējumu skaits** nekā vidēji valstī; rēķinot uz 1 iedzīvotāju, 2016. gadā bija 9,5 apmeklējumi (vid. LV 5,9). Mājas vizīšu skaits Ventspilī ir nedaudz zemāks nekā vidēji valstī – gan 2015. gadā, gan 2016. gadā – 0,12 vizītes uz 1 iedzīvotāju (vid. LV 0,13), arī mājas vizīšu īpatsvars ambulatorajā aprūpē ir zemāks nekā vidēji valstī – 1,2% no visiem ambulatorajiem apmeklējumiem (vid. LV 2,2%).

Saīsinājumi:

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

LV – Latvija

PREDa – Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistrs

SAS – Sirds un asinsvadu sistēmas slimības

SSK-10 – Starptautiskā statistiskā slimību un veselības problēmu klasifikācija, 10. redakcija

SPKC – Slimību profilakses un kontroles centrs

VISUMS – Valsts infekcijas slimību uzraudzības un monitoringa sistēma